

Promemorian Förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare (Ju2020/04130)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare". Journalistförbundet har inte fått förslaget på remiss, men vill ändå lämna vissa synpunkter.

Journalistförbundets remissvar behandlar de begränsningar som förslaget innebär i människors grundläggande fri- och rättigheter, så som mötesfriheten, samt de konsekvenser förslaget kan få för medias möjlighet att bevaka allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

I utredningen föreslås att förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ändras på så sätt att sammankomster och tillställningar med fler än åtta deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige. Enligt Journalistförbundet innebär utredningens förslag en betydande inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna i Sverige. Enligt Journalistförbundet saknas det i utredningen en analys av hur dessa rättigheter kommer att påverkas av förslaget. Mot bakgrund av att någon sådan bedömning inte gjorts avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Journalistförbundet utgår ifrån att journalister som är på plats för att bevaka allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte räknas in i den begränsning på åtta deltagare som föreslås. Detta är enligt Journalistförbundet något som måste tydliggöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare förbjuds

I utredningen föreslås att förordningen om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ändras på så sätt att sammankomster och tillställningar med fler än åtta deltagare tills vidare inte får hållas inom Sverige. Utredningens förslag innebär vidare att Polismyndigheten får ställa in eller upplösa en sammankomst eller tillställning som hålls i strid med förbudet. Den som i egenskap av anordnare bryter mot förordningen om förbudet kan vidare straffas för det. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader.

Utredningens förslag innebär en omfattande inskränkning i de mänskliga fri- och rättigheterna. Våra grundläggande fri- och rättigheter skyddas av regeringsformen (RF), 2 kapitlet, 1 §. Där framgår det att var och en är gentemot det allmänna tillförsäkrad:

- ”1. **ytrandefrihet:** frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor,
2. **informationsfrihet:** frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden,
3. **mötesfrihet:** frihet att anordna och delta i sammankomster för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk,
4. **demonstrationsfrihet:** frihet att anordna och delta i demonstrationer på allmän plats,
5. **föreningsfrihet:** frihet att sammansluta sig med andra för allmänna eller enskilda syften, och
6. **religionsfrihet:** frihet att ensam eller tillsammans med andra utöva sin religion.”

Journalistförbundet kan konstatera att utredningens förslag kraftigt begränsar fler av dessa grundläggande fri- och rättigheter. Sedan tidigare har det varit förbjudet att samlas fler än 50 personer. Redan det får anses vara en mycket omfattande begränsning. Att samlas 50 personer för att till exempel hålla en manifestation får dock anses betydligt mer ändamålsenligt än att samlas åtta personer om man gemensamt till exempel vill visa missnöje med ett politiskt beslut eller protestera mot något missförhållande.

Såväl mötes- som demonstrationsfriheten får begränsas för att till exempel, som i detta fall, motverka farsot (RF, 2 kapitlet, 24 §). Begränsningarna får dock endast göras för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Begränsningen får aldrig gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar (RF, 2 kapitlet, 21 §). Enligt Journalistförbundet saknas det i utredningen en analys av hur de grundläggande fri- och rättigheterna kommer att påverkas av förslaget. Denna proportionalitetsbedömning är en förutsättning för att regeringen ska kunna genomföra de aktuella begränsningarna. Mot bakgrund av att någon sådan bedömning inte gjorts i utredningen avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Av utredningen framgår det att förslaget förväntas bli normgivande för andra aktiviteter som regeringen saknar möjlighet att reglera. Det kommer dock fortsatt att vara tillåtet med exempel privata fester, träning på gym och besök av shoppingcenter. Detta är aktiviteter som påverkar smittspridningen negativt, men som inte på samma sätt som det nu aktuella förslaget begränsar människors fri- och rättigheter. Journalistförbundet noterar att regeringen, sedan covid startade, har haft gott om tid på sig att lägga fram förslag om att förbjuda privata fester, träning på gym och besök av shoppingcenter. Det är enligt Journalistförbundet beklagligt att regeringen istället nu inskränker de grundläggande fri- och rättigheterna i Sverige i hopp om att det ska bli normgivande.

Särskilt om medias förutsättningar att bevaka allmänna sammankomster och offentliga tillställningar

I en demokrati är det viktigt att det finns goda förutsättningar för media att bevaka manifestationer och demonstrationer på ett bra sätt. Journalistförbundet utgår ifrån att journalister som är på plats för att bevaka allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte räknas in i den begränsning på åtta deltagare som föreslås. Det framgår av utredningen att artister och funktionärer inte räknas in, men enligt Journalistförbundet måste det i det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggöras att inte heller journalister ska räknas in när polisen till exempel fattar beslut om att upplösa en demonstration.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*